

УДК 598.1:591.9 (447.43/.44)

Л. Ю. Соболенко

ФАУНА ЗЕМНОВОДНИХ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини,
м. Умань, Черкаська обл.; e-mail:sobolenko@ukr.net

Ключові слова: амфібії, Західне Поділля, чисельність, поширення.

Вивченням батрахофауни західного регіону України займалось багато зоологів [1, 5–8, 10, 11, 13, 14]. Ці дослідження стосувались лише певних його частин, головним чином Карпатського регіону, при цьому Західне Поділля ніколи не виділялось і спеціально не розглядалось. На цей час Західне Поділля є одним із найменш вивчених у герпетологічному відношенні регіонів України, хоча комплекс природно-географічних характеристик формує досить сприятливі умови для амфібій, які найчастіше приурочені до заплавної екосистем.

Метою нашої роботи було вивчення чисельності та поширення земноводних на території Західного Поділля.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИКА

Основу роботи становлять результати польових досліджень, що проводилися в період сезонної активності видів протягом 1998–2012 рр., доповнені даними літературних джерел та результатами, отриманими при опрацюванні фондів колекцій Національного науково-природничого музею НАН України та зоологічних музеїв Львівського Національного університету імені Івана Франка та Тернопільського Національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Обліки проводилися у 76 пунктах, що рівномірно розподілені по території дослідження. Обліками охоплені всі типи природних та трансформованих біотопів. Підрахунок чисельності проводили маршрутним методом [4, 12, 15].

Об'єм дослідженого матеріалу становить 3475 особин амфібій (з них 678 особин досліджено за зовнішніми морфометричними ознаками, для 118 проведено цитометричний та алозимний аналіз.

РЕЗУЛЬТАТИ І ОБГОВОРЕННЯ

В результаті проведеного дослідження на території Західного Поділля встановлено 12 видів амфібій та одну гібридну форму (*Pelophylax esculentus* – *ridibundus*), що належать до двох рядів і 6 родин. До Ряду Хвостатих (*Caudata*) відноситься два види з родини Саламандрових (*Salamandridae*), до Ряду Безхвостих (*Anura*) – 10 видів і один гібридний біотип, які належать до 5 родин.

Тритон звичайний – *Lissotriton vulgaris* (L., 1758). В досліджуваному регіоні в придатних стаціях поширений повсюдно. В лісостеповій частині зустрічається частіше, ніж на відкритих ділянках. Знахідки головним чином приурочені до лісових масивів та водних об’єктів. Пункти знахідок виду представлені на рис. 1. Відсутній в агроценозах, на відкритих горбистих схилах Товтрового кряжу в межах Хмельницької та Тернопільської обл. Чисельність виду максимальна по долинах річок Стрипи, Серету, Нічлави, Смотрича, а також невеликих озер та зарослих ставків. Тут зустрічається від 11 до 25 ос./100 м маршруту. Зниження щільності до 1–6 ос./100 м спостерігається на відкритих ландшафтах із невеликими водоймами. В умовах Західного Поділля в період розмноження тритони утворюють скупчення від 17 до 23 ос./100 м берегової лінії. Щільність популяцій в регіоні становить 10,4 ос./100 м.

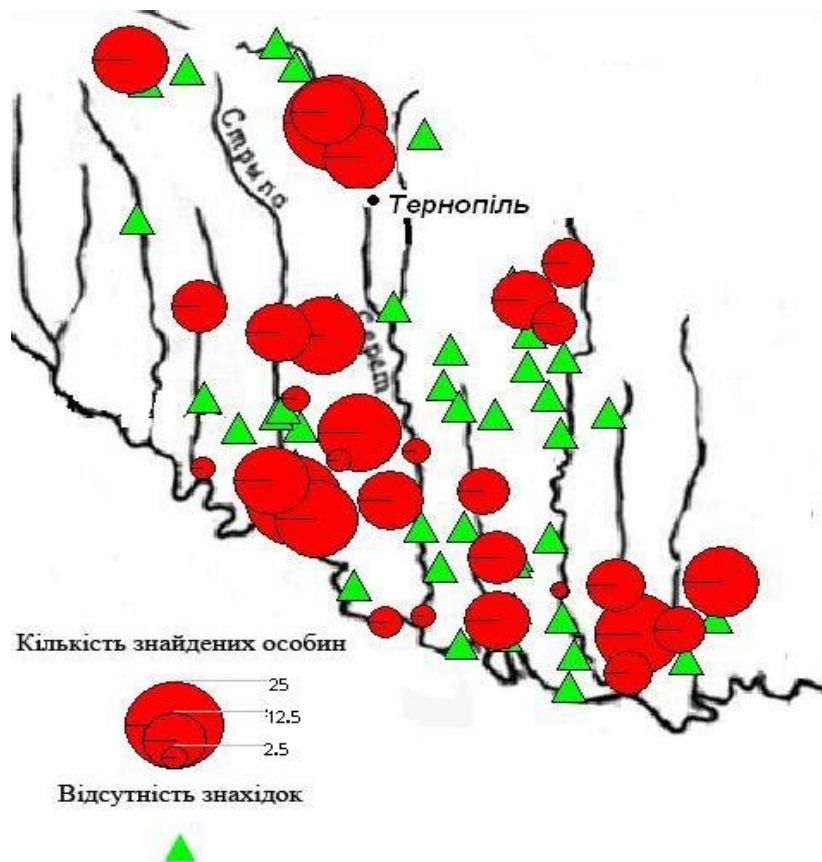

Рис. 1. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Lissotriton vulgaris* на території дослідження.

Початок сезонної активності виду припадає на кінець березня – початок квітня. Поодинокі екземпляри даного виду спостерігали у водоймах 23.03.98 р. та 17.03.99 р., а 06.04.99 р. було знайдено вже масове скупчення (23 ос./100 м берегової лінії). Серед дорослих особин (n = 68) 58,8% складають самки.

Тритон гребенястий – *Triturus cristatus* (L., 1768). Поширення виду є майже рівномірним з областями підвищеної чисельності в напрямку південного сходу. В межах регіону виявлений в 23 пунктах (рис. 2).

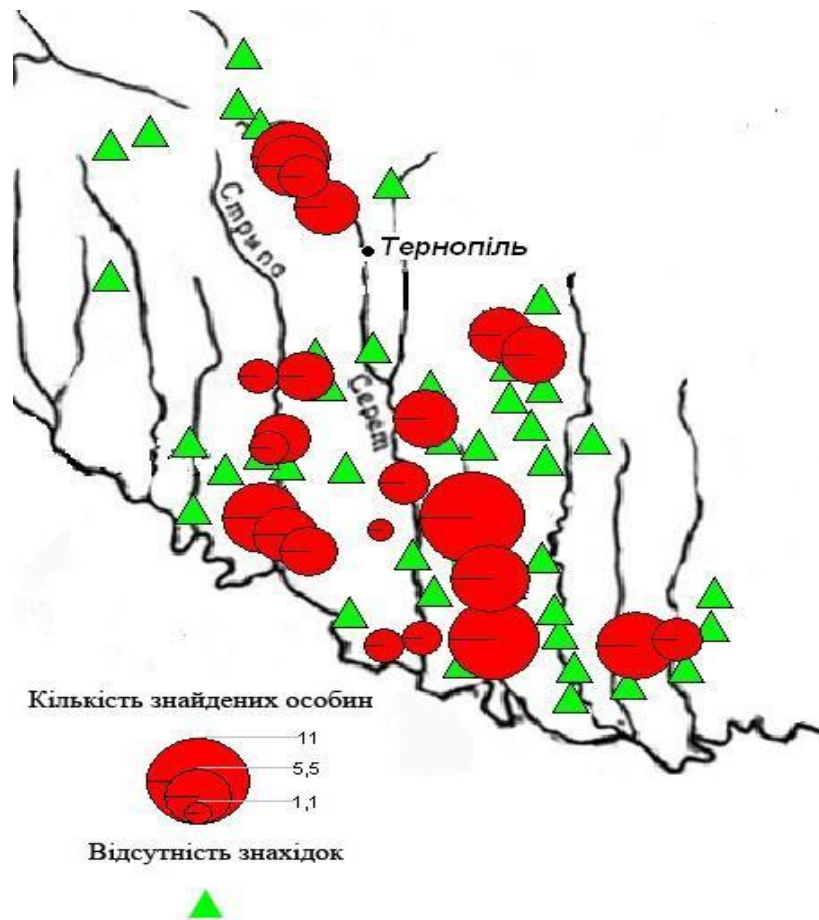

Рис. 2. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Triturus cristatus* в регіоні дослідження.

Щільність популяцій в регіоні дослідження 1,1–5,5 ос./100 м у байрачних лісах і до 11 ос./ 100 м у заплавних дібровах та замулених луках. Низька чисельність відмічена для Зборівського, Козовського, Збараського районів Тернопільської обл. (1,1 ос./100 м), проте є місця, де чисельність його більш висока. Найбільша щільність популяцій спостерігається у Бучацькому, Заліщицькому, Кам’янець-Подільському р-нах. У лісосмугах, штучних деревних насадженнях та агроценозах тритони практично відсутні. В період розмноження найчастіше концентрується в природних ставках, які являють собою мілководні водойми, що утворилися в заплавах річок (Стрипи, Серету, Нічлави, Збруча). Щільність тут складає 4–7, місцями до 11 ос./100 м берегової лінії. Загальна щільність популяцій становить 4,7 ос./100 м маршруту.

Появу даного виду після зимової сплячки зафіксовано в різні роки: 23. 03. 1999 р.; 09. 03. 2000 р.; 18 .03. 2000 р.; 22.03.2003 р. На зимівлю йдуть в залежності від погодних умов у вересні – листопаді. У вибірці (n = 65) самки складають 55,4%.

Кумка червоночерева – *Bombina bombina* (L., 1761). Виявлена у всіх адміністративних районах регіону (рис. 3). Є одним із найчисельніших видів земноводних Західного Поділля. Вид не знайдений на луках, в лісових біотопах та урбоценозах.

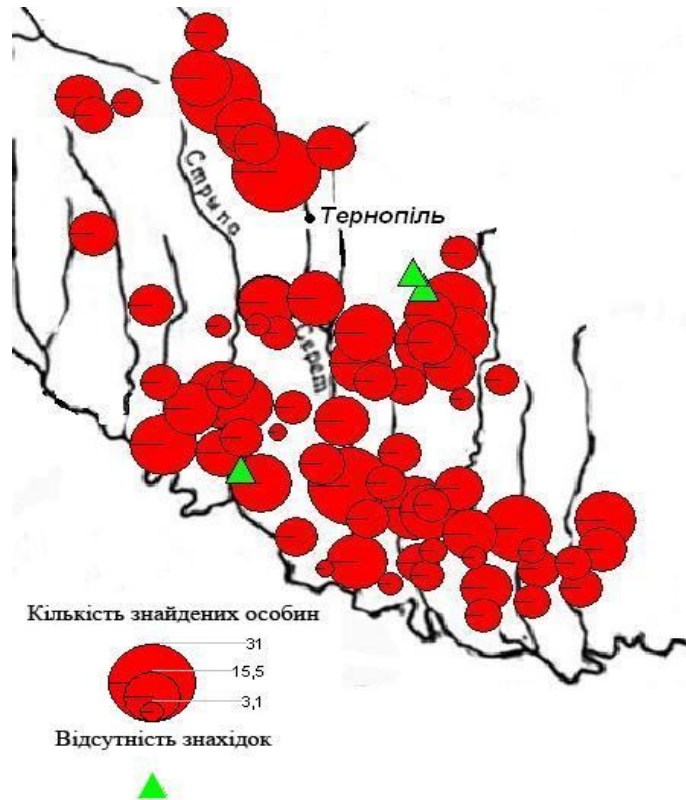

Рис. 3. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Bombina bombina* на території дослідження.

Чисельність в умовах Західного Поділля коливається від низької (2–3 ос./100 м) на урбанізованих територіях, в калюжах, заболочених місцях до дуже високої (31 ос./100 м) у відкритих, добре прогрітих зарослих водоймах. Найбільша щільність спостерігається в Гусятинському, Заліщицькому, Борщівському, Терехівському та Бучацькому р-нах, де встановлено відповідно 17,3; 15,4; 11,0; 13,1; 10,1 ос./100 м берегової лінії. Для Зборівського, Підволочиського та Золочівського р-нів є найменшою – 3,1; 4,7; 7,2. Щільність популяцій кумки червоночеревої є досить значною і становить 11,3 ос./100 м.

Після зимівлі виявлена 27. 03. 1999 р. та 13. 03. 2002 р.; масовий вихід – 06.04. 2002 р. Шість самок, що були відловлені 20–22 квітня 2002 р. мали вже зрілу ікру. Пізньої весни 2008 р. пробудження спостерігали 14 квітня. Перші порції ікри виявлені 25. 04. 2002 р. Активні кумки протягом всього світлового дня та вночі. Весь період активності перебувають у водоймах, дуже рідко у прибережній зоні. У дослідженій вибірці (n = 77) самки склали 53,2%.

Чисельність виду по регіону, як і в загальному по Україні є достатньо високою, без тенденції до скорочення. Спеціальних заходів охорони не потребує.

Кумка жовточерева – *Bombina variegata* (L., 1758). Цей вид в регіоні має інвазійну природу. Його поява викликана паводками на Дністрі та його притоках, коли окремі особини течією зносяться з Карпат. Саме тому на території Західного Поділля виявлена лише в Західно-Подільському Придністров'ї, яке є очевидно північно-східною межею поширення виду (рис. 4.).

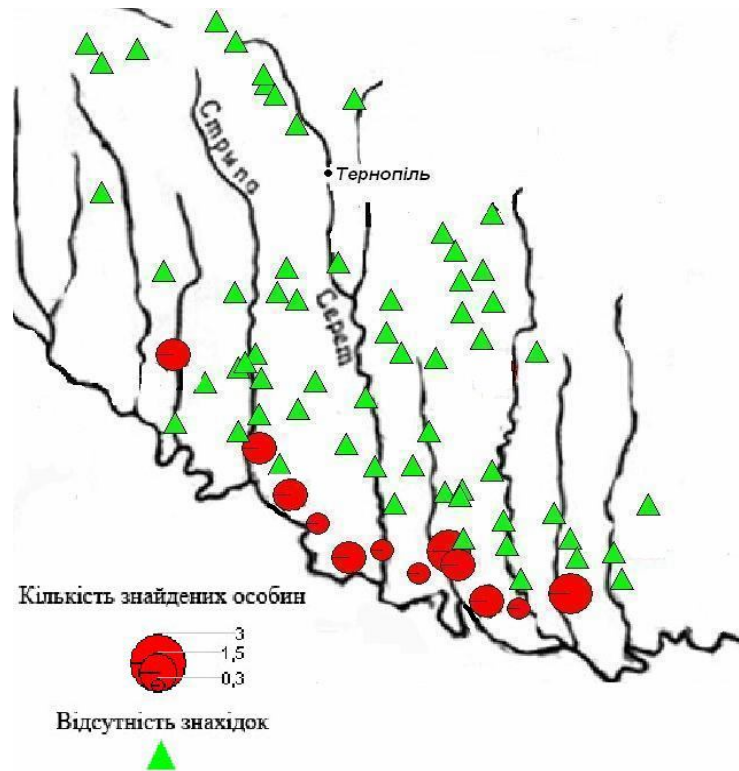

Рис. 4. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Bombina variegata* на території дослідження.

Зустрічається спорадично і в незначних кількостях. Розподіл чисельності виду у регіоні нерівномірний. Найбільша щільність в типових біотопах складає 2–3 ос./100 м. Зокрема, у Борщівському р-ні вона коливається від 1,5 до 3 ос./100 м маршруту. Для Бучацького та Заліщицького р-нів знаходиться в межах 1,5–2 ос./100 м. Щільність популяції рівна 2,0 ос./100 м.

Перша поява жовточеревих кумок у водоймах відмічена 14. 04. 1999 р. при температурі води 10° С та 08. 04. 2001 р. при температурі води 12°. Початок зимівлі припадає на кінець вересня – початок жовтня. У вибірці (n = 26) знайдено 38,5 % самок.

Часничниця звичайна – *Pelobates fuscus* (L., 1768). В районі дослідження часничниця звичайна зустрічається спорадично і в

незначних кількостях. Приурочена до агроценозів, невеликих лісових острівців з прилягаючими до них водоймами (рис. 5).

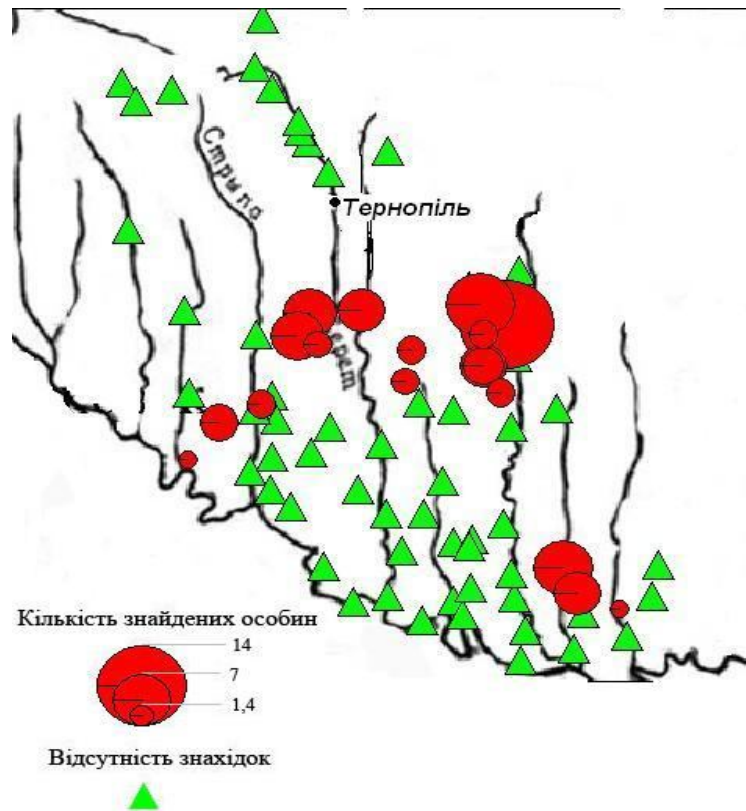

Рис. 5. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Pelobates fuscus* на території дослідження.

Чисельність виду сильно змінюється в залежності від сезону, року і характеру біотопу. За результатами обліку встановлено, що в районі дослідження в період розмноження щільність поселень складає 7–14 ос./100 м. берегової лінії. Тоді як у Чортківському та Буцацькому р-нах в середньому – 1,4 ос./100 м. На орних ділянках в Кам'янець-Подільському р-ні – 1–4 ос./100 м. Загалом щільність популяцій в регіоні складає 3,84 ос./100 м. Максимальна концентрація зафіксована під час розмноження в травні 1999 р. у водоймах околиць с. Красне Гусятинського р-ну, де встановлено 14 ос./100 м на берегової лінії.

Весною поява зареєстрована 03. 04. 2004 р. при температурі води + 10,3°. Парування і відкладання ікри спостерігали 18. 04. 2005 р. при температурі води + 15°.

При аналізі морфометричних ознак двох статей виявлено наявність статевого диморфізму, який виражається у більш коротких і товстіших передпліччях, наявності великого овального мозоля та менших розмірах самців у порівнянні із самками. Самки у вибірці (n = 33) – 48,5 %.

Ропуха сіра – *Bufo bufo* (L., 1758). Зустрічається спорадично. Проте відмічена у всіх чотирьох фізико-географічних р-нах Західного Поділля. Здебільшого вид зазначений в лісових біоценозах, а також тісно пов’язаний з населеними пунктами, заселяє присадибні ділянки (рис. 6).

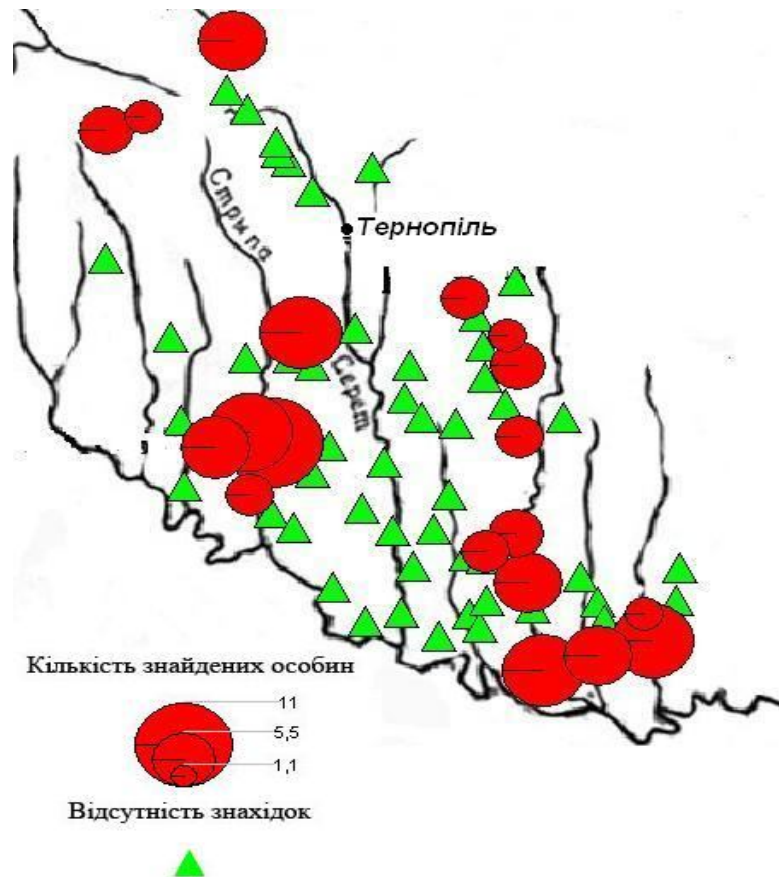

Рис. 6. Пункти знахідок і схема поширення знахідок *Bufo bufo* на території дослідження.

Найбільшої щільності (до 11 ос./100 м берегової лінії) досягає в період розмноження. Така кількість ропухи зареєстрована у водоймах околиць с. Трибухівці Бучацького р-ну та с. Оринин Кам’янець-Подільського р-ну. Щільність поселень виду – 5,1 ос./100 м.

Початок активності відмічено 29. 03. 1999 р. при температурі повітря + 8°, а також 03. 04. 2002 р., і 10.04.2007 р. у водоймах НПП “Подільські Товтри”. Першими у водоймах зустрічаються самці. У вибірці (n = 41) – 58,5 % самки.

Ропуха зелена – *Bufo viridis* (L., 1768). У регіоні дослідження вид зустрічається нерівномірно по всій території (рис. 7). Можна виділити кілька центрів концентрації виду: у Львівській обл. – масив Вороняки (околиці сіл Підлипці, Підкамінь та Вороняки), де щільність виду складає 5–9 ос./100 м берегової лінії; у Західно-Подільському Придністров’ї центрами підвищеної чисельності виду є Бучацький, Борщівський та

Кам'янець-Подільський р-ни, де чисельність становить 5–7 ос./100 м; у заповіднику “Медобори” (села Красне і Крутилів Гусятинського р-ну) щільність досягає 4–6 ос./100 м берегової лінії. Найнижчою є щільність поселень у Тербовлянському р-ні – 0,9–4,5 ос./100 м. Щільність виду – 4,3 ос./100 м і є значно нижчою у порівнянні із іншими даними по Україні [2, 3, 9].

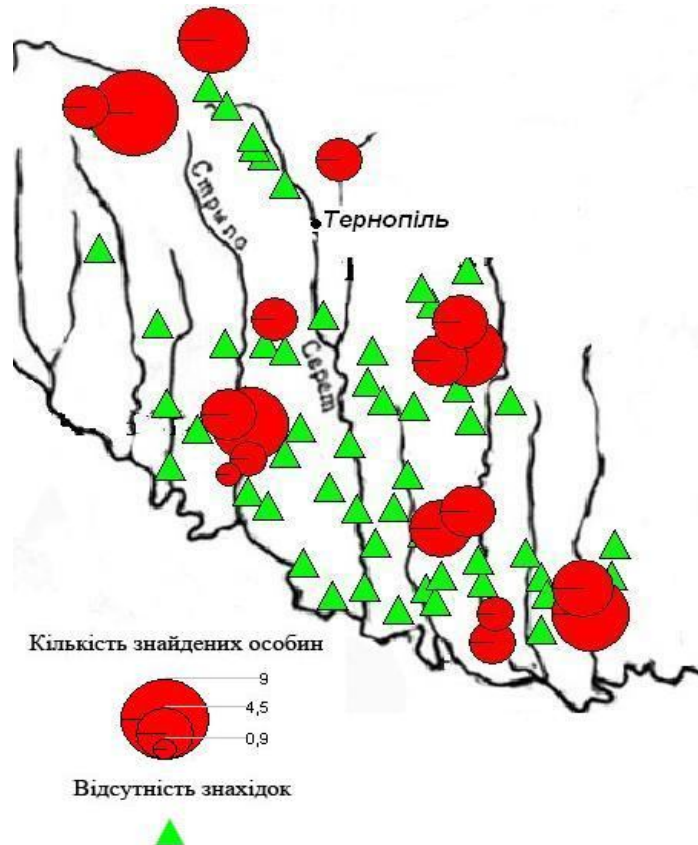

Рис 7. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Bufo viridis* на території дослідження.

Весною у водоймах з’являється одночасно з ропухою сірою. Поодиноких особин даного виду спостерігали 29. 03. 2001 р. при температурі повітря + 9° при міграції їх до місць нересту. В затишні холодні весни 2008/09 рр. пробудження спостерігали в першій декаді квітня. Самки у вибірці (n = 57) складають 45,6%.

Квакша звичайна – *Hyla arborea* (L., 1758). Поширений та чисельний в регіоні вид. Виявлений у всіх фізико-географічних районах Західного Поділля (рис. 8). Найбільшої щільності (11–17 ос./100 м) вид досягає у весняний період у водоймах Золочівського і Бродівського р-нів Львівської обл., Кам’янець-Подільському р-ні Хмельницької обл., Борщівському, Гусятинському, Чортківському, Буцацькому, Тербовлянському р-нах Тернопільської обл. Найменша чисельність виду (1,7 ос./100 м) спостерігається в Козовському та Зборівському р-нах Тернопільської обл.,

що, очевидно, пов'язано із відсутністю найбільш типових біотопів та наявністю лук та пасовищ, де вид майже не зустрічався. Щільність поселень в регіоні складає 8,1 ос. /100 м.

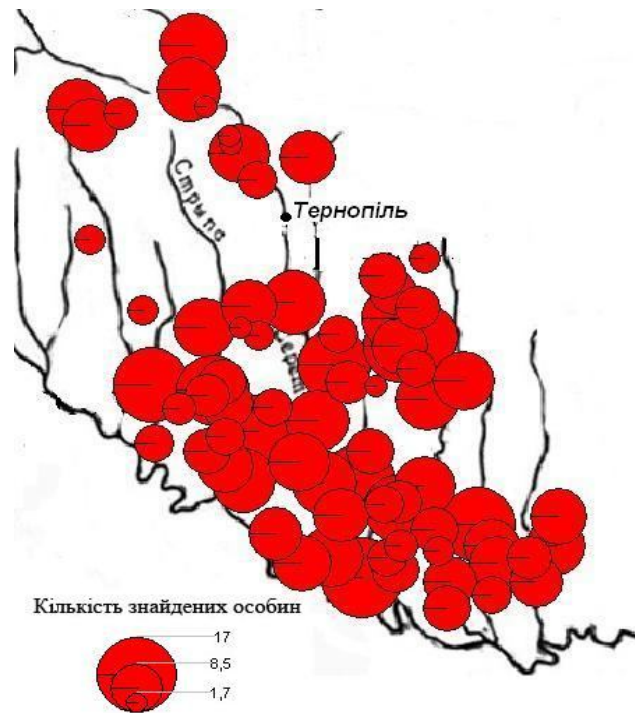

Рис 8. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Hyla arborea* на території дослідження.

Зелені жаби – *Pelophylax esculentus* (Linnaeus, 1758) complex.

За результатами біохімічного генного маркування, проведеного за сукупністю біохімічних локусів особин зелених жаб, встановлено присутність в регіоні трьох форм зелених жаб: двох батьківських видів озерної *P. ridibundus* і ставкової *P. esculentus* жаб, а також досить численних гібридів *P. esculentus* × *P. ridibundus*.

Жаба озерна – *Pelophylax ridibundus* (Pallas, 1771). Поширена у всіх річках та великих водоймах Західного Поділля. Виявлена у 73 пунктах (рис. 9). Є домінуючим видом амфібій досліджуваної території. Найвища чисельність у Зборівському, Козовському р-нах Тернопільської обл. та Золочівському р-ні Львівської обл. Щільність поселень виду складає 13,0 ос./100 м і є найвищою серед амфібій регіону без тенденції до скорочення. Відмічена в Тербовлянському, Чортківському, Гусятинському, та Борщівському р-нах, де щільність поселень складає 23–32 ос./100 м берегової лінії. Найменш чисельна жаба озерна – 4–9 ос./100 м у Збарзькому р-ні.

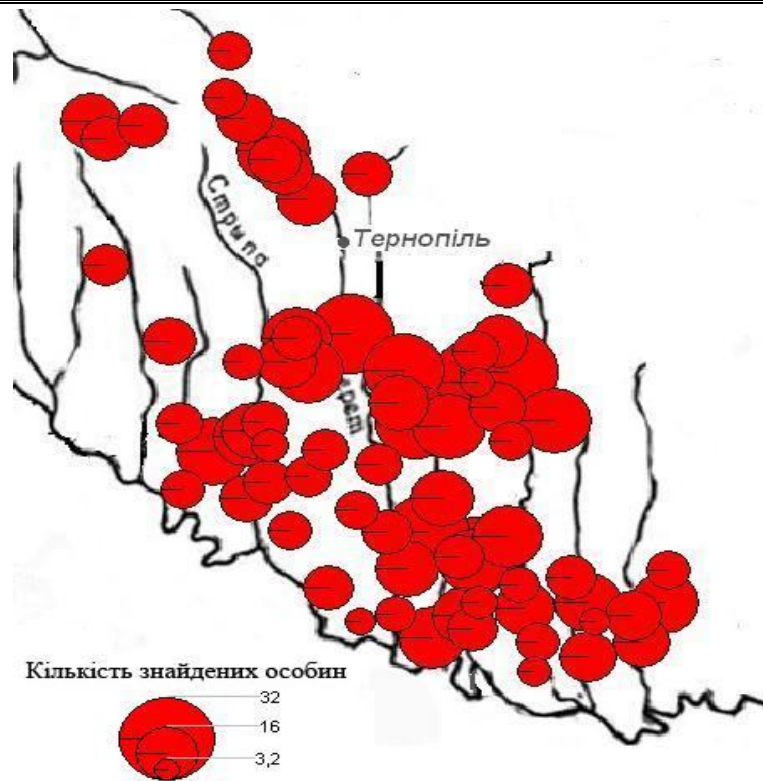

Рис. 9. Пункти знахідок і схема поширення *Pelophylax ridibundus* на території дослідження.

Ранньої весни 2001 р. початок активності припав на другу половині березня. На зимівлю озерні жаби ховаються на початку жовтня (восени 2007 року були активні ще 20–25 жовтня). Самки у вибірці (n = 73) – 62,5 %.

Жаба ставкова – *Pelophylax esculentus* (L. 1758) (= *lessonae*). Розподіл даного виду на території дослідження нерівномірний (рис. 10). Центри підвищеної чисельності: заповідник “Медобори”, (водойми Вікнянського лісництва) та Західно-Подільське Придністров’я (околиці с. Берем’яни), де щільність нерестових скупчень у весняний період становить 7–9 ос./100 м берегової лінії. Дещо менша чисельність виду в Кам’янець-Подільському р-ні (3–4,5 ос./100 м). Для водойм Зборівського та Борщівського р-нів щільність ставкової жаби – 1–2 ос./100 м. В загальному по регіону дослідження вона становить 2,56 ос./100 м берегової лінії, що значно менше чисельності виду на суміжних територіях [1, 5, 7].

Початок сезонної активності відзначили 09. 04. 1999 р. при міграції до ставу, та 12. 04. 2002 р. на заплавах ділянок р. Серет. Масову появу у місцях нересту спостерігали 28. 04. 2006 р.

Гібриди-алодиплоїди *Pelophylax ridibundus* – *esculentus*. Зустрічалися тільки у водоймах. Мають мозаїчний характер поширення (рис. 11). Найбільша щільність у Борщівському р-ні – 6–8 ос./100 м берегової лінії. Із вибірки (n = 17) зелених жаб цього району гібриди складають 52,9 %.

Дещо меншими виявились показники чисельності в поселеннях у Зборівському р-ні – 4–6 ос./100 м, у вибірці (n = 23), їх частка 34,8 %. Для Теремовлянського і Буцацького р-нів щільність ще нижча – 2–3 ос./100 м. Найменшою (0,8 ос./100 м) вона є у Чортківському та Гусятинському р-нах, де гібриди складають біля 6,2 % від загальної вибірки зелених жаб. Щільність у місцях поселень – 3,52 ос./100 м.

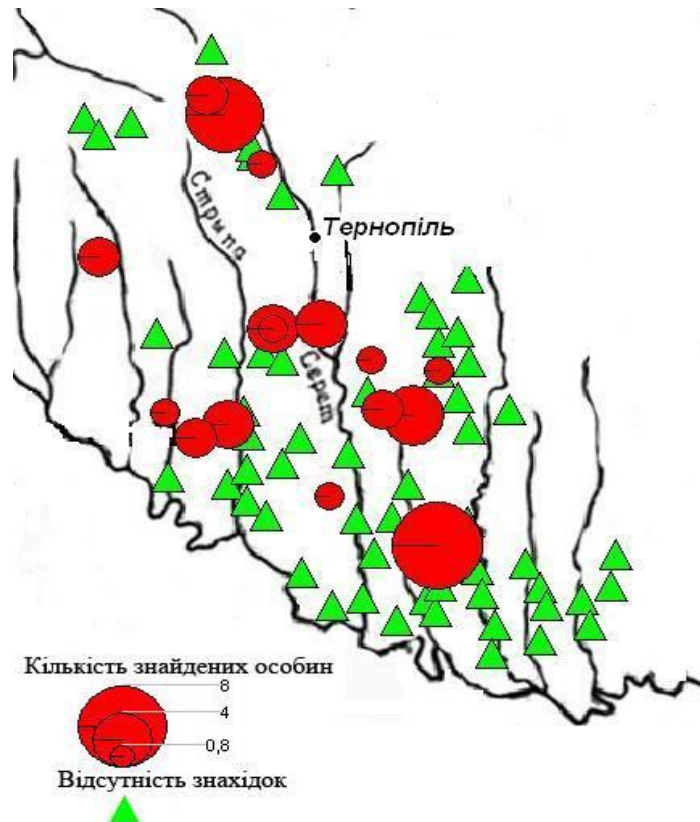

Рис. 10. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Pelophylax esculentus* на території дослідження.

На відміну від батьківських видів, серед яких чітко домінували самки, співвідношення статей у гібридів однозначно зсунуто в бік самців, на яких приходиться біля 93%.

Жаба гостроморда – *Rana arvalis* Nilsson, 1842. В районі дослідження поширена нерівномірно. Виявлена у 23 пунктах, які розташовані у всіх чотирьох фізико-географічних районах (рис. 12.). В період розмноження концентрується у водоймах різного типу, де щільність популяції більша порівняно із суходутними біотопами. Найвищою щільність є в Гусятинському (в межах заповідника “Медобори”) та Борщівському р-нах – 11–14 ос./100 м. Для популяцій Чортківського, Буцацького та Золочівського р-нів вона коливається в межах 8–10 ос./100 м. Нижчою вона є у Кам’янець-Подільському та Бродівському р-нах, де складає 5–7 ос./100 м маршруту. Найменша кількість особин відмічена у Збаразькому р-ні – 1,4–2 ос./100 м. Щільність поселень виду – 5,42 ос./100 м.

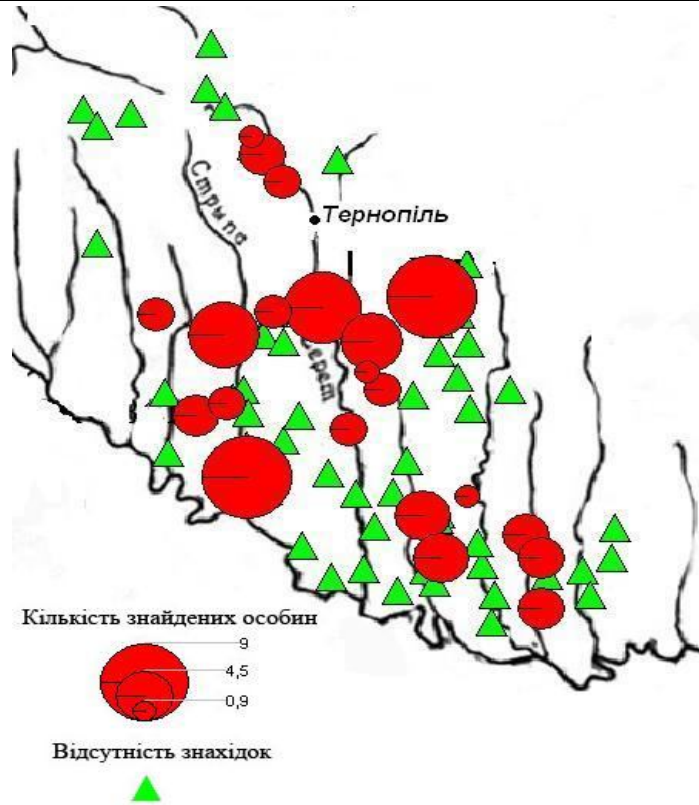

Рис. 11. Пункти знахідок і схема поширення *Pelophylax ridibundus - esculentus* на території дослідження

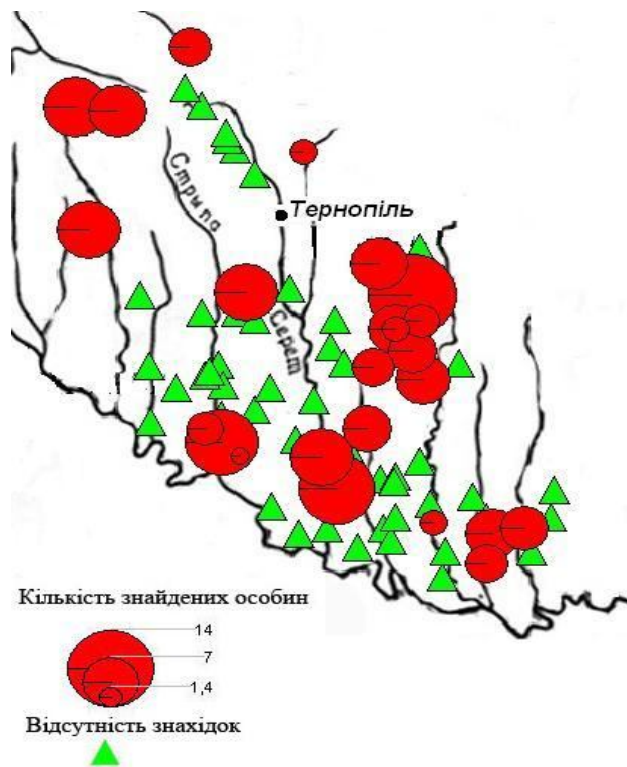

Рис. 12. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Rana arvalis* на території дослідження.

Початок сезонної активності припадає на першу декаду квітня, зрідка спостерігається в кінці березня. У першій половині вересня особини вже концентруються в місцях зимівлі. Частка самок у вибірці (n = 36) – 52,8 %.

Жаба трав'яна – *Rana temporaria* (L., 1758). Виявлена у Кам'янець-Подільському р-ні Хмельницької обл., Борщівському, Бучацькому, Гусятинському, Заліщицькому і Збарзькому р-нах Тернопільської обл. та Бродівському і Золочівському р-нах Львівської обл. (рис. 13).

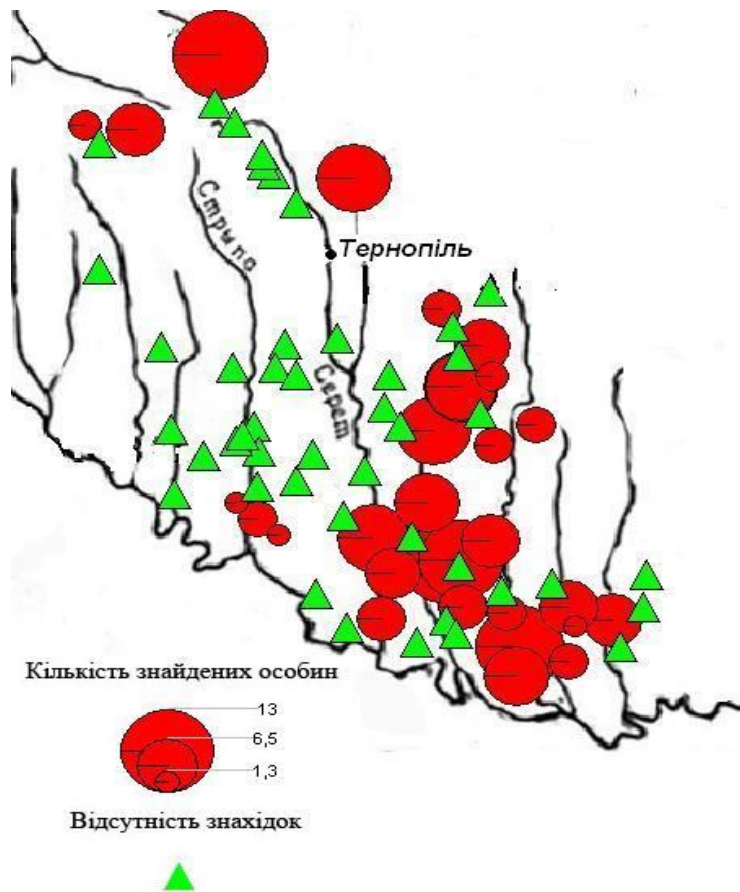

Рис. 13. Пункти знахідок і схема розподілу чисельності *Rana temporaria* на території дослідження.

Щільність популяцій нерівномірна: її показники значно вищі у південно-східній та північній частинах регіону. Найбільшої чисельності вид сягає у Бродівському р-ні, де щільність популяцій 12–13 ос./100 м. У Борщівському та Кам'янець-Подільському р-нах вона складає 6,5–13 ос./100 м. Для Заліщицького та Гусятинського р-нів щільність дорівнює 6,5–8 ос./100 м. У Бучацькому р-ні зафіксована найнижча чисельність 1,3–4 ос./100 м. В місцях поселень щільність трав'яної жаби складає 5,7 ос./100 м.

Після зимівлі першими з'являються самці. Активного дорослого самця спостерігали 29. 03. 2000 року на березі невеликого озера, а 04.04.2000 р. на заплавах виявлено шість молодих особин. На зимівлю

ховаються пізно – в кінці жовтня, інколи за сприятливих умов, у листопаді. У вибірці (n = 94) – самки 61,7 %.

Загальні тенденції поширення і розподілу чисельності амфібій в регіоні.

Аналізуючи розподіл та щільність амфібій по регіону дослідження, можна стверджувати, що чисельно амфібії тяжіють до двох зон (рис. 14), де найбільш зосереджений комплекс умов, завдяки яким популяції видів можуть стабільно існувати і бути чисельними. По-перше, це верхів'я Серету, де існує система ставків (північно-західна частина регіону Зборівський та Тернопільський р-ни Тернопільської обл.). По-друге, південний схід регіону – Західно-Подільське Придністров'я (переважно у Заліщицькому, Чортківському, Борщівському р-нах Тернопільської обл. та Кам'янець-Подільському р-ні Хмельницької обл.). Слід зазначити, що ці області з найвищою щільністю амфібій безпосередньо не співпадають з природоохоронними територіями, зокрема, заповідником “Медобори” і тільки частково співпадають з НПП „Подільські Товтри” (в межах межиріччя Смотрич – Мукша), де щільність популяцій є досить помірною. Області підвищеної щільності популяцій амфібій не співпадають також із межами НПП “Дністровський каньйон”.

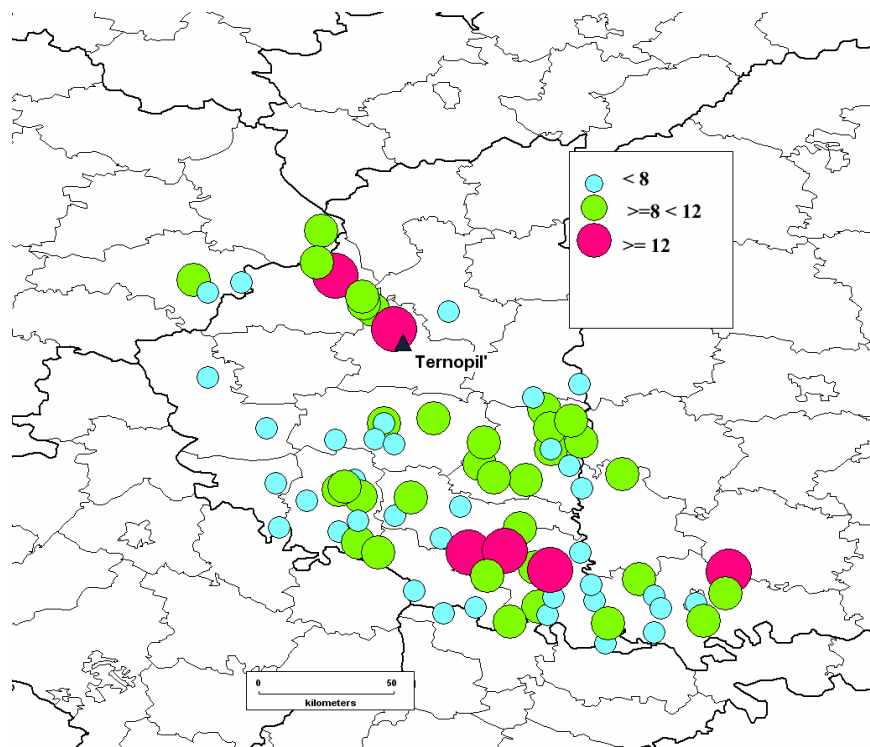

Рис. 14. Узагальнена щільність амфібій на території Західного Поділля.

Примітка. Умовними значками вказано на кількість особин будь-якого виду амфібій на облікову одиницю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабаш О.В. Екологія земноводних та плазунів Опілля: Автореф. дис. ... канд. біол. наук: спец. 03.00.16 «Екологія». – Чернівці, 2002. – 20 с.
2. Булахов В.Л., Гассо В.Я., Пахомов О.Є. Біологічне різноманіття України. Дніпропетровська область. Земноводні та плазуни (*Amphibia et Reptilia*): монографія / За заг. ред. О. Є. Пахомова. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2007. – 420 с.
3. Гончаренко Г.Є. Земноводні Побужжя: монографія. – К.: Наук. світ, 2002. – 219 с.
4. Динесман Л.Г., Калецкая М.Л. Методы количественного учета амфибий и рептилий // Методы учета численности и географического распределения наземных позвоночных. – М.: Изд-во АН СССР. – 1952. – С. 329–341.
5. Заброда С.Н. Земноводные и пресмыкающиеся Центрального й Западного Полесья: автореф. дисс. ... канд. биол. наук.: спец. 03.00.08 «Зоология». – К., 1983. – 16 с.
6. Крулько Л.В. Амфібії заповідних екосистем Південно-Західних мегасхилів східних Карпат: Автореф. дис. ... канд. біол. наук: спец. 03.00.16 «Екологія». – Чернівці, 2010. – 24 с.
7. Куртяк Ф.Ф. Амфібії рівнинного Закарпаття: стан фауни та аналіз проблемних груп: Дис. ... канд. біол. наук: спец. 03.00.08 “Зоологія”. – К., 2004. – 180 с.
8. Кушнирук В.А. Земноводные западных областей Украины: Автореф. дисс. ... канд. биол. наук. спец. 097 «Зоология». – Черновцы, 1968. – 20 с.
9. Писанец Е.М. Амфибии Украины: справочник-определитель земноводных Украины и сопредельных территорий. – К., 2007. – 311 с.
10. Полушина Н.А., Кушнирук В.О. Матеріали до батрахофауни Львівської області // Вісник Львівського ун-ту. Серія біологічна. – 1962. – Вип. 1. – С. 127–141.
11. Полушина Н.А., Шайтан С.В. Земноводні та плазуни Львівського Розточчя // Вісник Львівського ун-ту. Серія біологічна. – Львів: Світ, 1999. – Вип. 21. – С. 86–91.
12. Руководство по изучению земноводных и пресмыкающихся / И. С. Даревский, Н. Н. Щербак, К. А. Татаринов [и др.]; отв. ред. Н. Н. Щербак. – К.: Киевская книжная типография научной книги, 1989. – 171 с.
13. Шайтан С.В. Особенности распространения и экологии земноводных и пресмыкающихся (*Amphibia, Reptilia*) Западной Лесостепи Украины // Вестник зоологи. – 1999. – 33 (4–5). – С. 95–98.
14. Щербак Н.Н., Щербань М.И. Земноводные и пресмыкающиеся Украинских Карпат. – К.: Наукова думка, 1980. – 264 с.
15. Щербак М.М. Кількісний облік земноводних та плазунів // Методичні рекомендації щодо проведення моніторингу біологічних об'єктів на заповідних територіях. – К., 1996. – С. 15–17.

Л. Ю. Соболєнко

ФАУНА ЗЕМНОВОДНИХ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Ключевые слова: амфибии, Западное Подолье, численность, распространение.

Приводятся оригинальные данные по современному состоянию амфибий Западного Подолья. Обнаружено 12 видов амфибий и гибридная алодиплоидная форма (*Pelophylax esculentus – ridibundus*). Проведено изменение списка фауны региона, которое заключается в появлении нового для региона вида — *Bombina variegata*, что является следствием постоянных инвазий из Карпат по течению Днестра. Приводятся распространение и численность видов, рассматриваются биотопическая

приуроченность и аутоэкологические особенности. Численность амфибий в регионе довольно высокая. Они формируют агрегированные поселения, приуроченные к определенным биотопам. Обычными для региона видами, образующими популяции с высокой плотностью, оказались: *Pelophylax ridibundus*, *Hyla arborea*, *Bombina bombina*. Относительной редкостью и достаточно низкой плотностью популяций характеризовались: *Pelophylax esculentus*, *Pelophylax ridibundus – esculentus*, *Bufo bufo*, *B. viridis*, *Pelobates fuscus*, *Bombina variegata*.

L. Yu. Sobolenko

FAUNA OF AMPHIBIANS OF WESTERN PODILLIA

Keywords: *amphibians, West Podillia, population, distribution.*

Actual data on the current status of amphibians of Western Podillia were given. 12 species of amphibians and a hybrid allodiploid form (*Pelophylax esculentus - ridibundus*) were found out. Changing in the fauna list of the region was done. The reason of it was the appearance of species which was new for the region – *Bombina variegata*, which was a consequence of the constant invasions from the Carpathian Mountains down the stream of the river Dniester.

Distribution and population of the species were presented. Biotope confinedness and autecological peculiarities were considered. The population of amphibians in the region is rather high. They form the aggregate settlements confined to certain biotopes. Typical species for the region which form populations with a high density were: *Pelophylax ridibundus*, *Hyla arborea*, and *Bombina bombina*. Rather rare species and with a low density of population were such species as *Pelophylax esculentus*, *Pelophylax ridibundus - esculentus*, *Bufo bufo*, *B. viridis*, *Pelobates fuscus*, *Bombina variegata*.